

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/1431/2023.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

1. Az Alkotmánybíróság a lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról szóló 2011. évi CCVI. törvény 8. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

2. Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Mfv.VIII.10.170/2022/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője útján (dr. Lindtné dr. Pető Edit ügyvéd) alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] 1.1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdésére alapított alkotmányjogi panaszában a lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról szóló 2011. évi CCVI. törvény (a továbbiakban: Ehtv.) 8. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, valamint az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján, a Miskolci Törvényszék 9.M.70.142/2022/2. számú végzése, a Debreceni Ítéltábla Mpkf.I.55.025/2022/2. számú végzése és a Kúria Mfv.VIII.10.170/2022/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [3] Álláspontja szerint az Ehtv. 8. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenesen zárja ki az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított bírósághoz fordulás jogát az egyházak és azok tagjai közötti, az egyházi belső normákon alapuló jogviszonyok tekintetében. Mindezért véleménye szerint ez a jogszabályi rendelkezés, valamint a

kifogásolt bírói döntések sértik az Alaptörvény I. cikkét, az emberi méltóságra vonatkozó II. cikket, a jó hírnévhez való jogot biztosító VI. cikket, a VII. cikk (1) bekezdésében elismert vallásszabadsághoz való jogát, továbbá a XV cikk (2) bekezdésébe ütköző önkényes megkülönböztetést eredményeznek. Az indítványozó arra is hivatkozott, hogy a támadott rendelkezés és az azon alapuló döntések az Alaptörvény 28. cikkébe is ütköznek, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való joga sérelmét is eredményezik.

- [4] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege – a bírósági határozatokban megállapított tényállás és az indítványozó előadása alapján – a következőképpen foglalható össze.
- [5] Az indítványozó evangélikus lelkésszel szemben, az egyházkerületének keretei között működő Fegyelmi Tanács É-29-26/2021. számon fegyelmi eljárást indított és fegyelmi büntetést szabott ki. A fegyelmi határozat felülvizsgálatáért indítványozó a Magyarországi Evangélikus Egyház Bíróságához fordult, amely az MEE-2/2022/4. számú végzésével a fegyelmi határozatot hatályon kívül helyezte, majd az MEE-2/2022/7. számú ítéletével a felperest elbocsátás fegyelmi büntetéssel sújtotta. Az Egyházi Bíróság másodfokú tanácsa az elsőfokú tanács döntését helybenhagyta. Az egyházi bíróság mindkét eljáró tanácsa az egyház belső jogszabálya, azaz az egyház törvényes rendjének és békéjének megőrzéséről szóló 2005. évi IX. törvény alapján járt el.
- [6] Az egyházi jogorvoslati fórumokat követően az indítványozó munkaügyi bírósághoz nyújtott be keresetet, melyben az egyházi másodfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és lelkészi szolgálati jogviszonyának helyreállítását kérte. A Miskolci Törvényszék mint elsőfokú bíróság 9.M.70.142/2022/2. számú végzésével a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 176. § (1) bekezdés *f)* pontja alkalmazásával a keresetlevelet hatáskör hiánya miatt visszautasította, azzal az indokolással, hogy a felperes az alperesnél fennállt egyházi szolgálati jogviszonyából eredő igényt kívánt érvényesíteni, azonban az Ehtv. 8. § (2) bekezdés szerint a vallási közösség hívei, belső törvénye, alapszabálya, szervezeti és működési szabályzata, vagy azoknak megfelelő más szabályzata alapján hozott határozat érvényre juttatására állami kényszer nem alkalmazható, így az állami hatóság azt nem vizsgálhatja. A Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság az Mpkf.I.55.025/2022/2 számú végzésével az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta, továbbá az Alkotmánybíróság eljárásnak kezdeményezésére irányuló kérelmet elutasította.
- [7] A Kúria mint felülvizsgáló bíróság a Mfv.VIII.10.170/2022/4. számú végzésével a jogerős végzést hatályában fenntartotta, megállapítva, hogy az eljáró bíróságok az irányadó jogszabályi rendelkezések alapján, jogszabálysértés nélkül voltak lekövetkeztetésre vonatkozóan, hogy az állam és az egyház szétválasztását deklaráló, alaptörvényi rendelkezés alapján az Ehtv. 8. § (2) bekezdés alapján a bíróság

hatásköre nem terjed ki az egyházi bíróságok által hozott határozatok felülvizsgálatára. Ebből következően helytállónak ítélte azt a bírósági hivatkozást, hogy az állam és egyház elválasztásának elve alapján a munkaügyi perben a bíróság nem vizsgálhatja az egyházi szabályokon, törvényeken alapuló egyházi döntéseket, s nem feladata az egyházi bíróság által lefolytatott eljárás felülvizsgálata sem. Indokolásában kifejtette továbbá, hogy a felperes alaptalanul hivatkozott a munkaügyi pereket meghatározó Pp. 508. § (1) bekezdés megsértésére, mert annak c) pontja a szolgálati jogviszonyok kizárását törvényi rendelkezéssel lehetővé teszi, amelynek az Ehtv. rendelkezése eleget tesz.

- [8] 2.1. Az indítványozó a Kúria döntésével szemben az Alkotmánybírósághoz fordult. Álláspontja szerint az Ehtv. 8. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenesen zárja ki az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított bírósághoz fordulás jogát az egyházak és azok tagjai közötti, az egyházi belső normákon alapuló jogviszonyok tekintetében. Nézete szerint a sérelmezett jogszabályi rendelkezés – többek között – az egyenlő bánásmód követelményét sértve elzárta őt attól, hogy az alapjogsértő egyházi bírósági döntés állami bírósági úton való felülvizsgálatát kezdeményezze, míg más munkavállaló esetében biztosított a bírósághoz fordulás joga.
- [9] Sérelmezi továbbá az egyházi bíróság eljárását is, mivel az az eljárási határidőt jelentősen túllépte, ezért a döntések a tisztességes eljáráshoz való jogát is sértik, mindezért véleménye szerint azok megsemmisítésének lett volna helye. Az indítványozó véleménye szerint a tisztességes eljáráshoz való joga azáltal is sérült, hogy a munkaügyi bíróságok az eljárás lefolytatását megtagadták. Az indítványozó felsorolás szerűen megjelölte az Alaptörvény más rendelkezéseit is, azokkal összefüggésben azonban nem adott elő érdemi indokolást.
- [10] 3. Az Abtv. 56. § (1)–(2) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározott tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról; ennek keretében megvizsgálja az alkotmányjogi panaszhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.
- [11] 3.1. Az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított alkotmányjogi panasz befogadhatóságával kapcsolatban az alábbiak állapíthatók meg. E rendelkezés alapján akkor fordulhat elő alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet, ha az ügyben a bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán az Alaptörvényben biztosított jogának megfelelően következett be.
- [12] Az indítványozó saját ügyében jár el, megjelölte az indítványozói jogosultságát, valamint az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [Abtv. 51. § (1) bekezdés], az Abtv. 26. §-ában foglalt hatáskörben kérve az Alkotmánybíróság eljárását. Az Abtv. 30. § (1) bekezdéséből következően az Abtv. 26.

§-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet benyújtani. Az indítványozó a támadott döntést 2023. május 2-án vette át, az alkotmányjogi panaszt pedig 2023. június 20-án – határidőben – nyújtotta be.

- [13] A támadott döntéssel szemben az indítványozónak nem volt további jogorvoslati lehetősége.
- [14] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében megállapítható, hogy az indítvány megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében támasztott – a határozott kérelemre vonatkozó – törvényi feltételeknek. Az indítvány megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [Abtv. 51. § (1) bekezdés és 52. § (1b) bekezdés *a*) pont], az Abtv. 26. §-ában foglalt hatáskörben kérve az Alkotmánybíróság eljárását. A panaszos megjelölte továbbá az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *c*) pont] és az Alaptörvény sérelmet szenvedett rendelkezését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *d*) pont]. Az indítvány benyújtását részletesen indokolta, kifejtve az Alaptörvényben foglalt jogok sérelmének mibenlétét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) pont]. Az indítványozó kifejezett kérelmet fogalmazott meg a bírói döntés, illetve a vonatkozó jogszabályi rendelkezés megsemmisítésére nézve [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *f*) pont].
- [15] Az indítványozó felsorolás szerűen megjelölte az Alaptörvény több más rendelkezését is, de azokkal kapcsolatban nem terjesztett elő érdemi indokolást; az indítvány tartalma alapján megállapítható, hogy az indítványozó azt tartja alaptörvény-sértőnek, hogy az eljáró bíróságok nem vizsgálták felül érdemben az egyházi bíróság döntését.
- [16] Az Abtv. 29. §-ában meghatározottak szerint az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {erről elsőként lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [17] Az indítványozó által felvetett alkotmányossági kérdés az, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből kényszerítően következik-e, hogy bírósághoz lehet fordulni az egyház döntésével szemben, ha az egy egyházi személy szolgálati viszonyát megszünteti. Az Alaptörvény e rendelkezését ugyanakkor nem önmagában, hanem az Alaptörvény VII. cikk (2) bekezdésével összhangban kell értelmezni, mely szerint az állam és a vallási közösségek különváltan működnek. A „különvált működés” lehetővé (egyes esetekben pedig alkotmányosan kötelezővé) teszi a jogalkotónak, hogy állami szerv (ideértve a bíróságokat) ne bírálhassák felül a vallási közösségek, egyházak belső szabályzaton alapuló döntéseit. Erre tekintettel az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből sem vonható le olyan következtetés, hogy abból az egyházi személy és egyháza közötti, belső szabályzaton alapuló vitája munkaügyi bíróság elé vihető. Erre

tekintettel az indítvány nem vet fel kételyt a rendelkezés alkotmányossága tekintetében.

- [18] 3.2. Az Ehtv. 8. § (2) bekezdése megsemmisítésére irányuló kérelem mellett az indítványozó az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján is kérte a Kúria Mfv.VIII.10.170/2022/4. számú végzésének megsemmisítését is. Az indítványozó azonban ezzel kapcsolatban nem terjesztett elő önálló alkotmányossági érvelést; az indítvány a bírósági döntés alaptörvény-ellenességét is az Ehtv. 8. § (2) bekezdésével szoros összefüggésben állította. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az indokolás hiánya {lásd pl. 3058/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [11]; 3245/2016. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [10], [13]} az ügy érdemi elbírálásának akadálya.
- [19] 4. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság – tekintettel arra, hogy az alkotmányjogi panasz nem tett eleget az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontjának, valamint a 27. § (1) bekezdés *a)* pontjának továbbá az Abtv. 29. §-ának, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is – az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2024. február 6.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
előadó alkotmánybíró